ДАНЪК ВЪРХУ РАЗХОДИТЕ ДАНЪЧНА ОСНОВА И ДАНЪЧНА СТАВКА. ДЕКЛАРИРАНЕ И ВНАСЯНЕ НА ДАНЪКА ВЪРХУ РАЗХОДИТЕ, СВЪРЗАНИ С ИЗПОЛЗВАНЕ НА СЛУЖЕБНИ АКТИВИ ЗА ЛИЧНИ НУЖДИ

I. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ДАНЪЧНАТА ОСНОВА

Съгласно общото правило на чл. 215а, ал. 1 от ЗКПО данъчната основа за определяне на данъка върху разходите по чл. 204, ал. 1, т. 4 от ЗКПО е **сумата на разходите в натура**, свързани със собствени, наети и/или предоставени за ползване активи, предоставени за лично ползване **за календарната година**.

За да бъде определена коректно данъчната основа е необходимо да се има предвид определението за „разходи в натура", дадено в § 1, т. 83 от ДР на ЗКПО и по-конкретно следните особености:

1. Това е **частта, съответстваща на личното ползване на активите и/или персонала, от счетоводните разходи,** които не попадат в чл. 204, ал. 1, т. 1 - 2 и са свързани със собствени, наети или предоставени за ползване активи и/или персонал, използвани както за дейността, така и за лично ползване.
2. Когато активите са данъчни амортизируеми активи, вместо счетоводните разходи за амортизации се вземат предвид данъчните амортизации.

Следователно разпоредбата на чл. 215а, ал. 1 и определението, дадено в § 1, т. 83 от ДР на ЗКПО, изискват точно измерване на разходите за лично ползване, които ще представляват данъчната основа за облагане с данък върху разходите.

Предвидени са специфични правила за определяне на данъчната основа по отношение на използването на:

- недвижимо имущество;
- превозни средства;
- активи, различни от посочените в първите две категории (например мобилни телефони, лаптопи и др.).

В случаите, в които не може да се определи точно частта от разходите, съответстваща на личното ползване, определянето на данъчната основа се извършва чрез използване на съотношение за разпределение на разходите между дейността и личното ползване. Предвидени са следните правила:

ДАНЪК ВЪРХУ РАЗХОДИТЕ ДАНЪЧНА ОСНОВА И ДАНЪЧНА СТАВКА. ДЕКЛАРИРАНЕ И ВНАСЯНЕ НА ДАНЪКА ВЪРХУ РАЗХОДИТЕ, СВЪРЗАНИ С ИЗПОЛЗВАНЕ НА СЛУЖЕБНИ АКТИВИ ЗА ЛИЧНИ НУЖДИ

1. З**а недвижимото** имущество: разходите се отнасят към личното ползване, като общият размер на всички разходи, свързани с недвижимото имущество, се умножи по съотношението:

1. между площта, използвана за лично ползване, и общата площ на съответното недвижимо имущество, или

2. между часовете на лично ползване на съответното недвижимо имущество и общите часове на използване на недвижимото имущество.

2. За **превозните средства:** разходите се отнасят към личното ползване, като общият размер на всички разходи, свързани с превозното средство, се умножи:

1. по съотношението:

а) между изминатите за лично ползване километри и общите изминати километри от съответното превозно средство, или

б) между часовете на лично ползване на превозното средство и общите часове на използване на превозното средство, или

2. по фиксиран процент (50 на сто).

Документацията и отчетността следва да дават възможност за проследяване на всички елементи на стопанските операции. Независимо какъв подход за определяне на данъчната основа е избран, ДЗЛ следва да разполага с първичен счетоводен документ за счетоводните разходи, свързани с превозното средство (горива, застраховка, паркинг, аксесоари и т.н).

Ето и няколко практически варианти за документиране на разходите, свързани с превозни средства, в зависимост от избраната опция за определяне на данъчна основа за всяко превозно средство по чл. 215а, ал. 2 от ЗКПО:

✓ В случай че е избран подходът съгласно чл. 215а, ал. 2, т. 1, б. „а” от ЗКПО – определяне на съотношение между изминатите за лично ползване километри и общите изминати километри:

Всички експлоатационни разходи (както за служебно, така и за лично ползване), освен с фактура за придобиване на горивото, следва да се документират и чрез издаване на вътрешен за предприятието документ. Този документ може да е например пътен лист, пътна

книжка, разпечатка от GPS система, изготвена таблица или отчет и др., чрез който да се установи размерът на разходите за служебно и лично ползване на база на изминатите километри;

✓ В случай че е избран подходът съгласно чл. 215а, ал. 2, т. 1, б. „б" от ЗКПО – определяне на съотношение между часове на лично ползване и общите часове на използване:

Всички експлоатационни разходи (както за служебно, така и за лично ползване), освен с фактура за придобиване на горивото, следва да се документират и чрез издаване на вътрешен за предприятието документ, чрез който да се установят часовете на използване на автомобила за служебни и за лични цели;

✓ Ако се използва данъчна основа в размер на 50 на сто от общия размер на всички разходи, свързани с превозното средство (чл. 215а, ал. 2, т. 2), приложение намира и разпоредбата на чл. 10, ал. 6 от ЗКПО. Съгласно тази разпоредба разходите, свързани с експлоатация на превозни средства, които се използват както за дейността, така и за лично ползване, се признават за данъчни цели и когато не е издаден пътен лист или друг подобен документ, когато при определяне на данъчната основа за облагане с данък върху разходите по чл. 204, ал. 1, т. 4 е приложена разпоредбата на чл. 215а, ал. 2, т. 2. от ЗКПО. Експлоатационните разходи (както за служебно, така и за лично ползване) може да не се документират с вътрешен за предприятието документ, чрез който да се установяват километри или часове на използване на автомобила за служебни и за лични цели.

Тук е мястото да се посочи, че в тежест на ДЗЛ е да доказват разходите, свързани със служебното ползване на активите (в случая превозни средства). Както вече беше посочено единствената възможност за облекчено документиране, предвидена в чл. 10, ал. 6 от ЗКПО, се отнася за случаите, при които разходите за лично ползване на превозно средство, използвано както за дейността, така и за лично ползване, се облагат с данък върху разходите при данъчна основа, определена по реда на чл. 215а, ал. 2, т. 2 от ЗКПО – т.е. когато разходите, свързани с превозното средство, се разпределят между служебното и личното ползване в съотношение 50 на 50. Следва да се има предвид обаче, че ако за целите на ЗДДС ДЗЛ води документация за точното отчитане на тези разходи, няма как да твърди, че не

разполага с документи за целите на ЗКПО, като очевидно е избран методът чрез точно измерване. В този случай данъчната основа за облагане с данък върху разходите следва да бъде определена по реда на чл. 215а, ал. 2, т. 1, б. „а" или б. „б" от ЗКПО, като на база на документите, съставени за целите на ЗДДС за доказване на служебното ползване, ще може да се направи разпределение на разходите между служебно и лично ползване за целите на облагане с данък върху разходите по реда на ЗКПО. Основание за това третиране е, че съгласно § 1, т. 83 от ДР на ЗКПО **„разходи в натура" е частта от разходите, съответстваща на личното ползване.** Това е водещото правило и ако от наличната документация, водена за целите на ЗДДС, може да се установи размерът на разходите за лично ползване, то именно този размер на разходите следва да представлява данъчната основа за определяне на данъка по чл. 204, ал. 1, т. 4 от ЗКПО.

Видно от формулировката на чл. 215а, ал. 2 и 3 от ЗКПО данъчната основа се определя поотделно за всеки актив (превозно средство или недвижим имот) и доколкото са предоставени няколко възможности, то всяка една от тях е приложима за всеки един от активите.

3. За активите, различни от превозни средства и недвижимо имущество, е предвидено данъчната основа да бъде 20 на сто от общия размер на разходите за съответния актив, освен ако ДЗЛ не обоснове документално друг размер на основата.

4. Данъчната основа за данъка върху разходите в натура, свързани **с използване на персонал**, се определя на база сумата на всички разходи, свързани с използването на персонал за лично ползване от лицата, посочени в чл. 204, ал. 1, т. 4 от ЗКПО.

II. РАЗМЕР НА ДАНЪЧНАТА СТАВКА НА ДАНЪКА ВЪРХУ РАЗХОДИТЕ, СВЪРЗАНИ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ НА ФИРМЕНИ АКТИВИ ЗА ЛИЧНИ НУЖДИ

Размерът на данъчната ставка е 3 на сто и е определен с чл. 216 от ЗКПО.

ДАНЪК ВЪРХУ РАЗХОДИТЕ ДАНЪЧНА ОСНОВА И ДАНЪЧНА СТАВКА. ДЕКЛАРИРАНЕ И ВНАСЯНЕ НА ДАНЪКА ВЪРХУ РАЗХОДИТЕ, СВЪРЗАНИ С ИЗПОЛЗВАНЕ НА СЛУЖЕБНИ АКТИВИ ЗА ЛИЧНИ НУЖДИ

III. ВНАСЯНЕ НА ДАНЪКА

Данъкът върху разходите се внася до 30 юни на следващата година (чл. 217, ал. 2 от ЗКПО).

IV. ДЕКЛАРИРАНЕ НА ДАНЪКА

Както и останалите данъци върху разходите и данъкът върху разходите за лично ползване се декларира със съответния вид годишна данъчна декларация, подавана от данъчно задълженото лице.

V. ДЕКЛАРИРАНЕ И ВНАСЯНЕ НА ДАНЪКА ВЪРХУ РАЗХОДИТЕ, СВЪРЗАНИ С ИЗПОЛЗВАНЕ НА СЛУЖЕБНИ АКТИВИ ЗА ЛИЧНИ НУЖДИ В СЛУЧАИТЕ НА ПРЕКРАТЯВАНЕ/ЗАЛИЧАВАНЕ

Съгласно чл. 217, ал. 5 от ЗКПО при заличаване/прекратяване на данъчно задълженото лице данъкът върху разходите се декларира и внася от лицата по чл. 161, ал. 7 в срока и по реда за подаване на данъчната декларация и за внасяне на данъка по чл. 162 и 163.

В случаите на заличаване/прекратяване на данъчно задължено лице данъкът следва да се декларира в съответния образец на годишна данъчна декларация, която данъчно задълженото лице подава с оглед статута си – лице, подлежащо на облагане с корпоративен данък или с алтернативен данък по част пета на ЗКПО.

Това означава, че:

- срокът за деклариране и внасяне на данъка е **30 дни от датата на** заличаване/прекратяване;
- представляващият през последния данъчен период – ликвидатор, синдик, представляващият място на стопанска дейност, неперсонифицирано дружество или осигурителна каса следва да удържи, декларира и внесе данъка, дължим за този период.

ДАНЪК ВЪРХУ РАЗХОДИТЕ ДАНЪЧНА ОСНОВА И ДАНЪЧНА СТАВКА. ДЕКЛАРИРАНЕ И ВНАСЯНЕ НА ДАНЪКА ВЪРХУ РАЗХОДИТЕ, СВЪРЗАНИ С ИЗПОЛЗВАНЕ НА СЛУЖЕБНИ АКТИВИ ЗА ЛИЧНИ НУЖДИ

VI. ПРИЗНАВАНЕ НА ДАНЪКА ВЪРХУ РАЗХОДИТЕ, СВЪРЗАНИ С ИЗПОЛЗВАНЕ НА СЛУЖЕБНИ АКТИВИ ЗА ЛИЧНИ НУЖДИ

В случай че дружеството избере разходите в натура, свързани с предоставените за лично ползване превозни средства, да се обложат с данък върху разходите, то окончателният данък и разходът са признати за данъчни цели. По аргумент на чл. 206 от ЗКПО разходът и данъкът върху него се признават за данъчни цели в годината на начисляване и не формират данъчна временна разлика по реда на глава осма.

IV. ДАНЪЧНА ПРАКТИКА

По конкретни въпроси, свързани с темата на настоящия фиш, са издадени следните становища:

- № 15-00-1/02.03.2017 г.
- № М-26-М-316/02.12.2016 г.

Същите може да бъдат намерени в рубриката „Въпроси и отговори” на интернет страницата на НАП.